

Obdobie po náboženských vojnách

- materiálny a socioekonomický rozklad
- ekonomické zmeny, prehĺbovanie sociálnych rozdielov
- vidiecke oblasti
- náboženstvo ako zdroj konfliktu

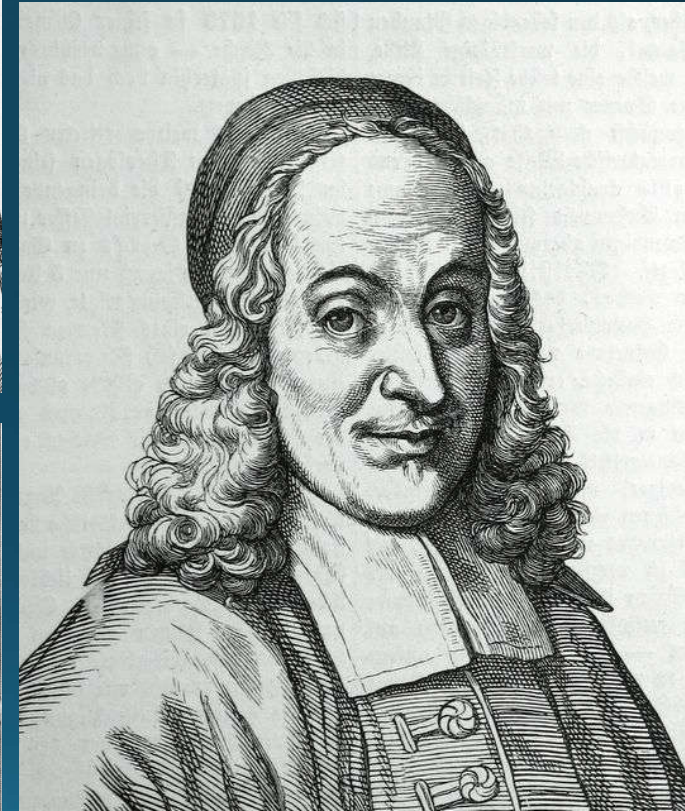
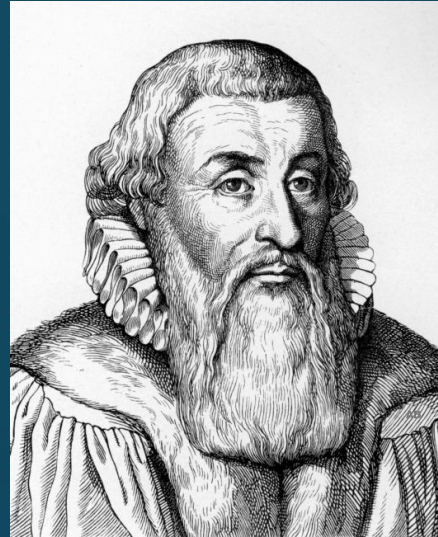
Obdobie po náboženských vojnách

- únava konfesijnými kontroverziami a spormi
- emancipácia politického a intelektuálneho života
- pokrok a apokalyptická perspektíva

Pietizmus

- Johann Arndt (1555–1621)
 - „*Pravé kresťanstvo*“ (1605-)
 - náboženstvo hlavy vs. n. srdca
- Johann Valentin Andreä (1586–1654)
 - prvá sociálne utopická novela
 - mesto Württemberg
- Philip Jakob Spener (1635–1705)
 - študijné skupinky
 - reformácia sociálneho systému
 - misie do Indie
 - „*Pia Desideria*“ (1675)

Pietizmus

2. generácia

- August Hermann Francke (1663–1727)
 - franské inštitúcie
 - 1694 Univerzita v Halle
 - podpora Spenera a Hohenzollern
 - „hallský pietizmus“
 - „*Stopy stále živého Boha*“ - 1727 „*Pietas Hallensis*“
 - náhla dramatická konverzia
 - učiteľ M. Bela

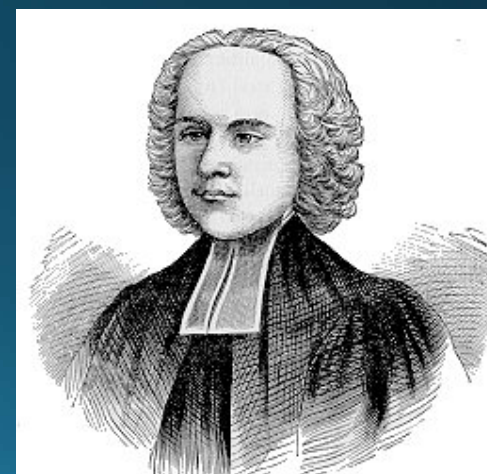
3. generácia

- Nikolaus Ludwig Graf von Zinzendorf (1700–████)
 - komunita „Herrnhuter“ (J. Wesley)
 - 1727 kolektívne prebudenie
 - Zeist (Holandsko), Neuwied (Porýnie), Bethlehem (USA)
 - „náboženstvo srdca“ – živá viera
 - ekumenizmus

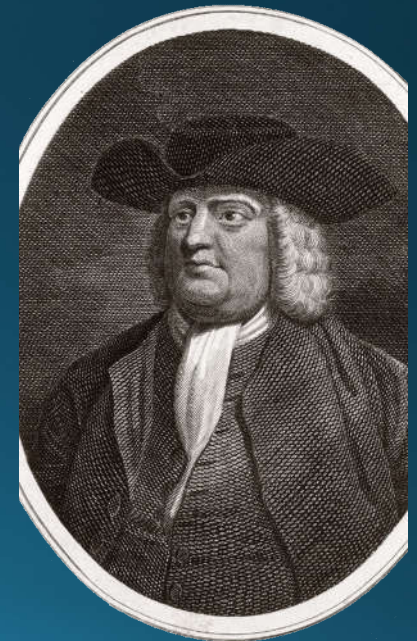
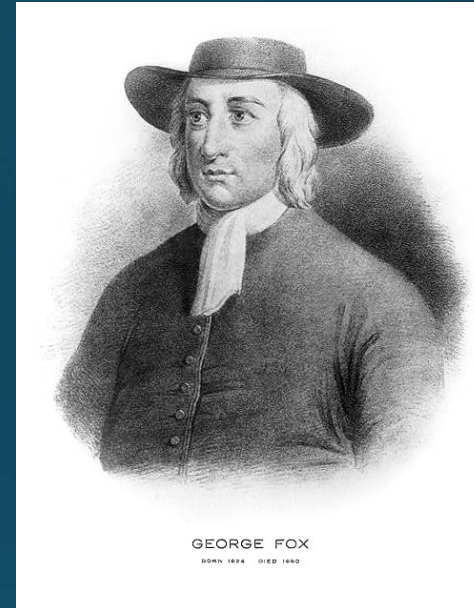
Metodizmus

- John Wesley (1703–)
 - metodistické hnutie
 - skúsenostný aspekt náboženstva
 - transformatívna povaha viery a osobná konverzia
 - náboženská horlivosť
 - 1738 "Aldersgate experience,,
 - 1744 prvá metodistická konferencia
- George Whitfield (1717–)
 - kalvinistický metodizmus

Situácia v amerických kolóniách

- Kvakeri
 - George Fox (1624-
 - „Spoločnosť priateľov“
 - William Penn (1644-1718)
 - zakladateľ Pensylvánie
 - kvakerská kolónia
- presbyteriánska cirkev
 - vlny 1740-
 - 1789 prvé Všeobecné zhromaždenie
 - John Whilterspoon (1723-
- „Veľké prebudenie“ (1735 – 1745)
 - Jonathan Edwards (1703-

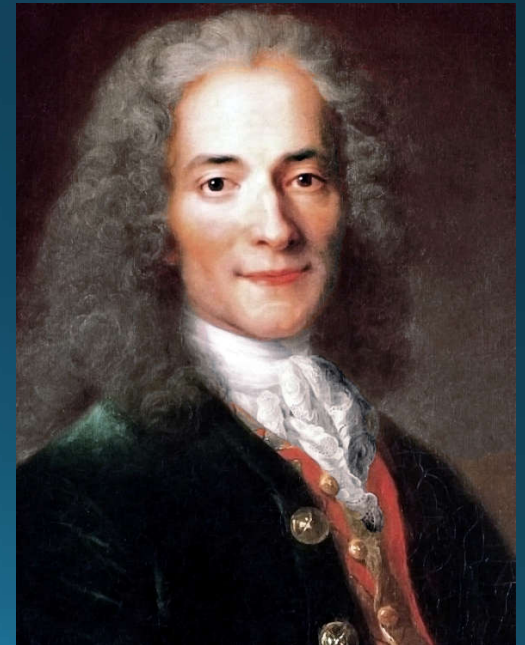
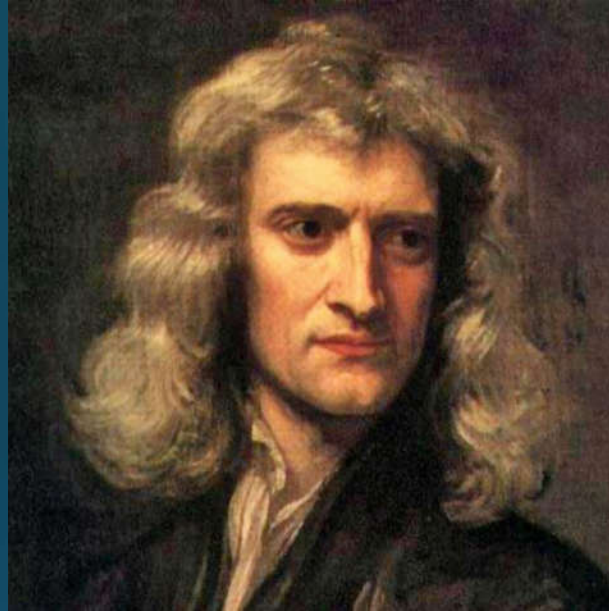
Katolícka spiritualita

- jezuiti
 - Reducciones
 - Antonio Ruiz de Montoya (1585–1652)
 - 1758 – 1766 vyhnanie jezuitov z Portugalska a Španielska
 - 1773 dekrét „*Dominus ac Redemptor Noster*“
 - 1814 obnovenie rádu Piom VII.
- jansenizmus
 - Cornelius Otto Jansen (1585-1638)
 - kláštor v Port-Royal
 - 1713 „*Unigenitus Dei Filius*“
 - 1723 Utrecht
 - Blaise Pascal (1623-1662)
- kvietizmus
 - Miguel de Molinose (1628–)

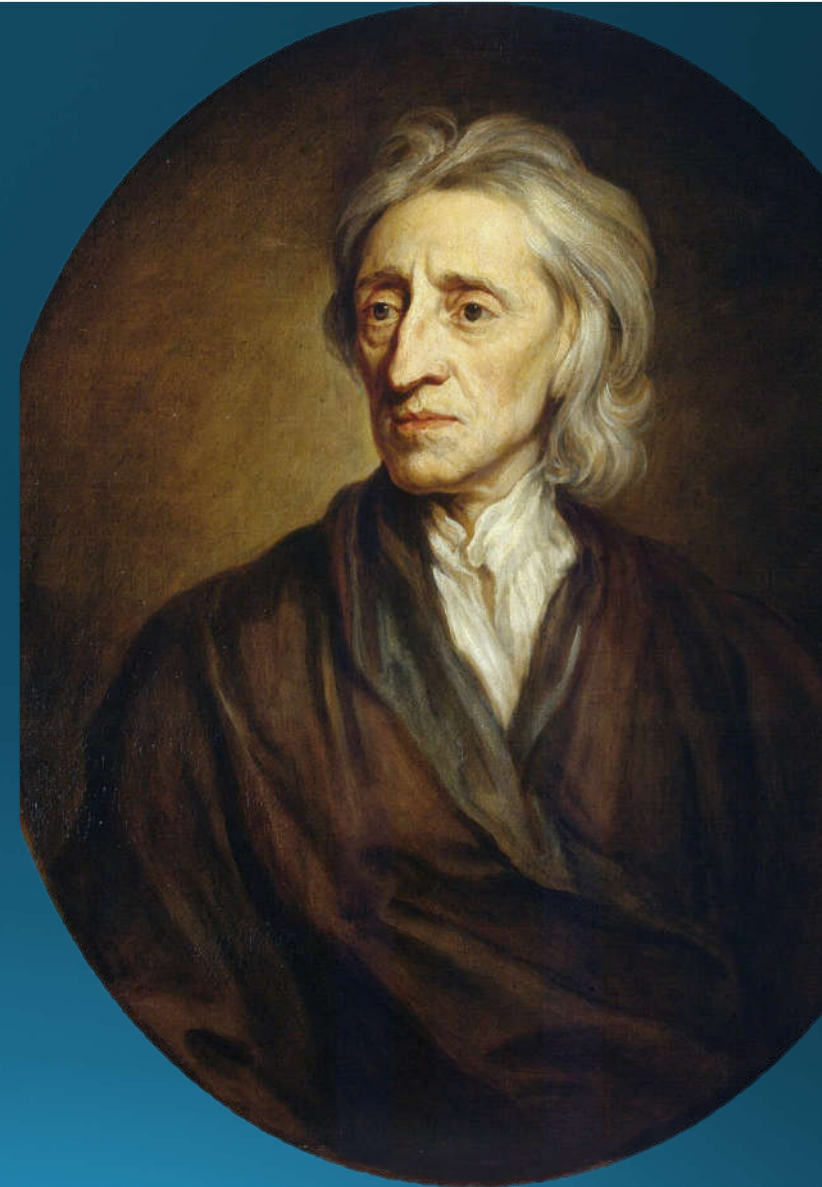
Osvietenstvo

- anglický deizmus
 - Isaac Newton
 - Herbert z Cherbury, T. Hobbes, A. Collins, J. Tolland, M. Tindal, C. Shaftesbury, J. Locke, D. Hume
- F. M. A. Voltaire, J. J. Rousseau, D. Diderot, encyklopedisti
- Ch. Wolff, G. W. Leibniz, G. E. Lessing, J. G. Herder, I. Kant
- T. Jefferson, J. Madison, H. Wadsworth Longfellow, R. W. Emerson, W. Whitman

Osvietenstvo

- prvá fáza
 - Lockeho „*Rozumnosť kresťanstva, jak je podané v Písmach*“ a nemecké filozofické školy 18. storočia
 - kresťanstvo ako prirodzené náboženstvo
 - odmietnutie exkluzívneho prístupu k pravde
- druhá fáza
 - John Tolland („*Christianity not mysterious*“, 1696) a Matthew Tindal („*Christianity as Old as Creation*“, 1730)
 - náboženstvo prírody
 - zjavenie
- tretia fáza
 - 1/2 18. storočia
 - Thomas Paine („*Age of Reason*“, 1794–1807)

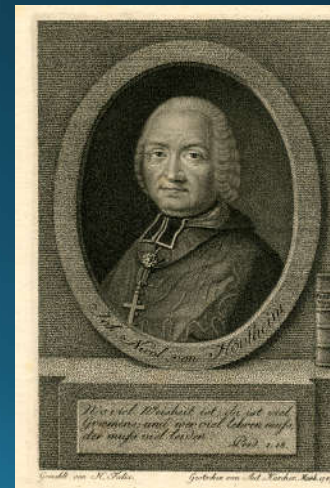

Osvietenská kritika náboženstva

- trinitárna teológia
- osoba Ježiša
- zjavenosť Biblie
- kritika tradície

Pius VI. (1775 – 1799)

- febronianizmus
 - Johann Nikolaus von Hontheim (1701–████)
- jozefinizmus
 - Jozef II. (r. 1780–████)
 - nezávislosť rakúskej katolíckej cirkvi na Ríme
 - redukcia kláštorov
 - reforma kléru
 - zjednodušenie bohoslužby v prospech racionálno-etickej zbožnosti
 - tolerančný patent (1781)
 - 1794 – „*Auctorem Fidei*“

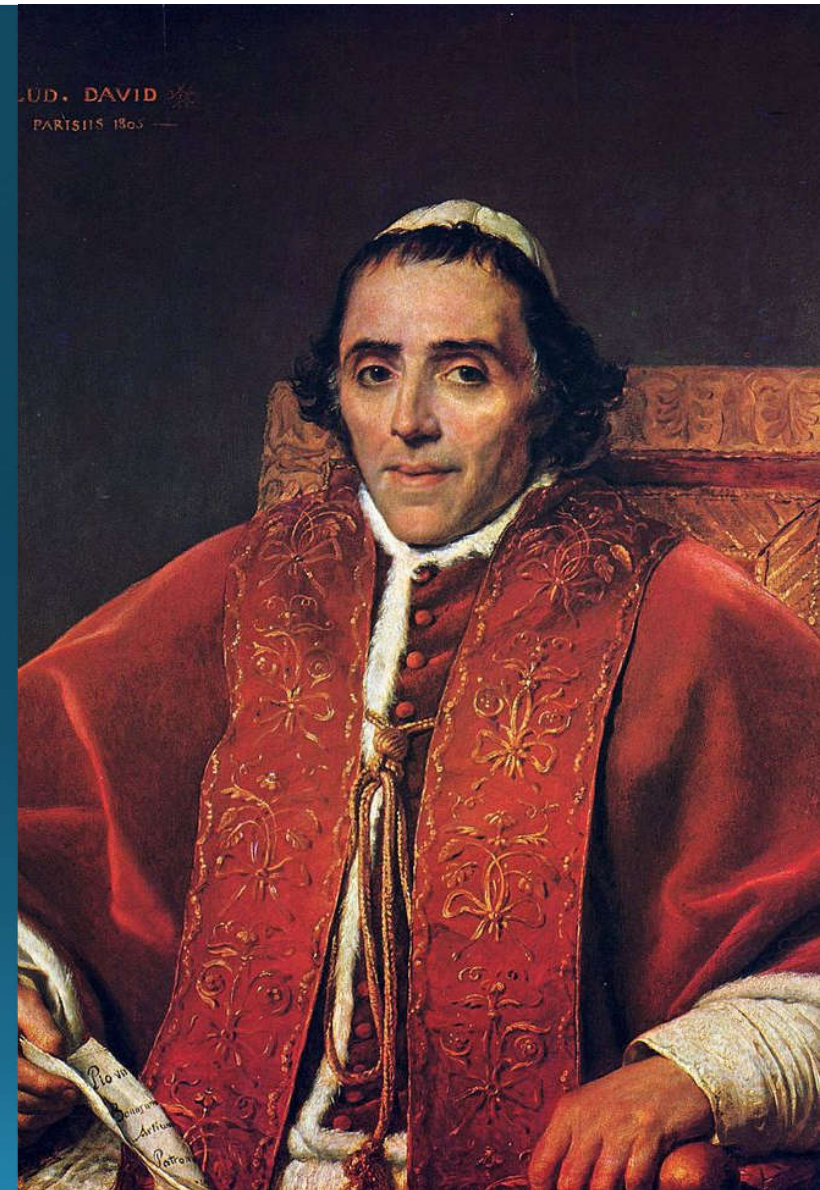
Pius VI. (1775 – 1799)

- Obdobie vlády francúzskeho národného zhromaždenia (1789–████)
 - **1790** – Občianska ústava duchovenstva
 - **1797** tolentinský mier
 - **1798** – vyhlásenie Rímskej republiky, pápež eskortovaný na Sardíniu a do Valence

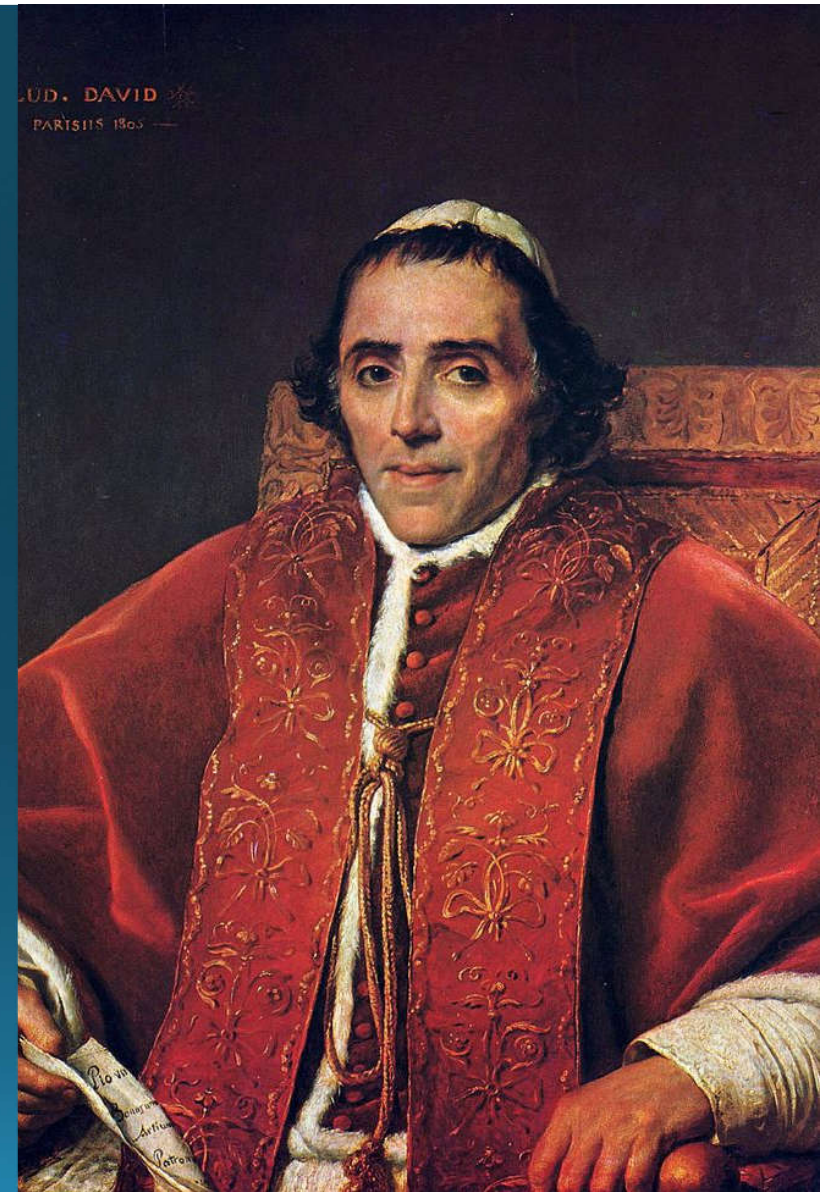
Pius VII. (1800 – 1823)

- zelanti a politicanti
- kardinál **Ercole Consalvi** (1757–1824)
- **1801** konkordát na obnovu katolíckej cirkvi
- **1802** organické články
- **1806** obsadenie pápežských prístavov Ancona
- **1808** – zadržanie pápeža v Kvirinálskom paláci, Savona

Pius VII. (1800 – 1823)

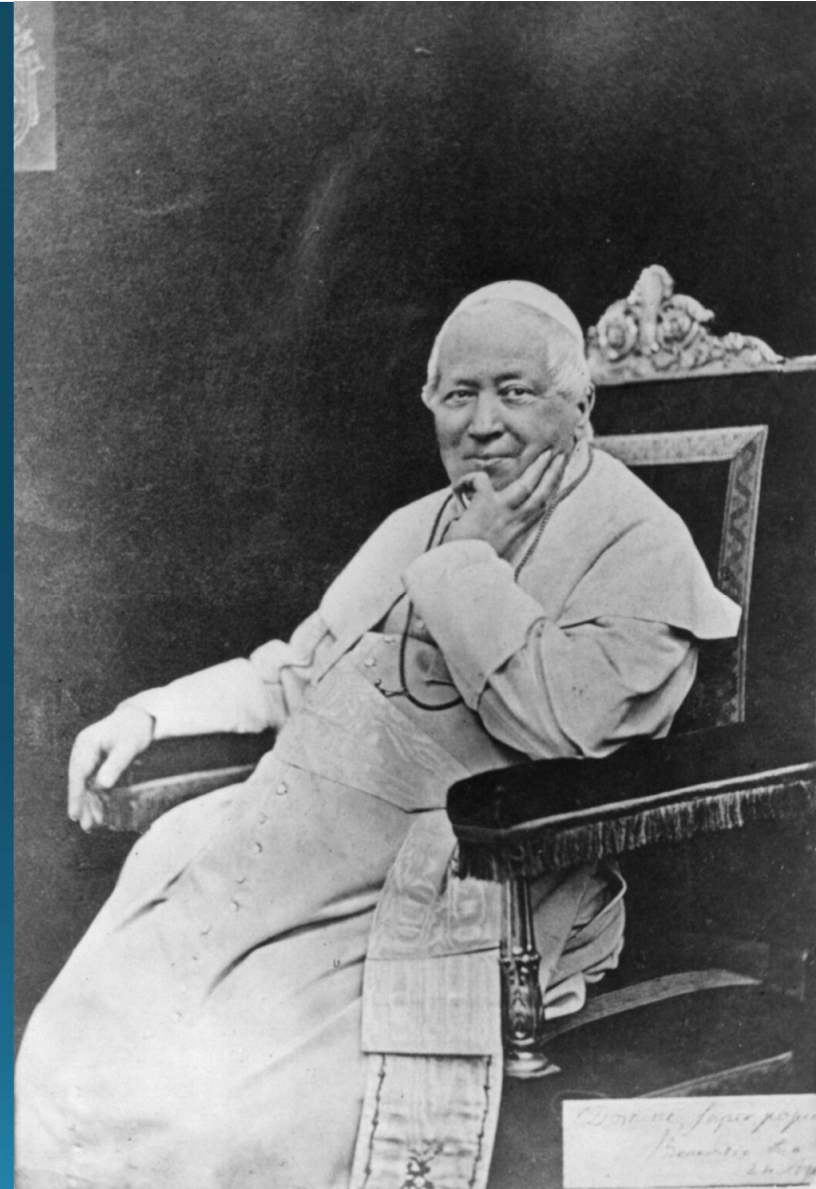
- 1814 návrat p. a vatikánských archívov do Ríma
 - obnovenie jezuitského rádu
 - aliancia oltáru a trónu
- 1814-15 Viedenský kongres
- 1816 reformy

- **Lev XII.** (1823 – 1829)
 - zrušenie Consalviho reforiem
- **Pius VIII.** (1829 – 1830)
- **Gregor XVI.** (1831 – 1846)
 - posilnenie anti-liberálneho postoja a nepokojov
 - Rakúsko v boji proti nacionalistickým povstalcom

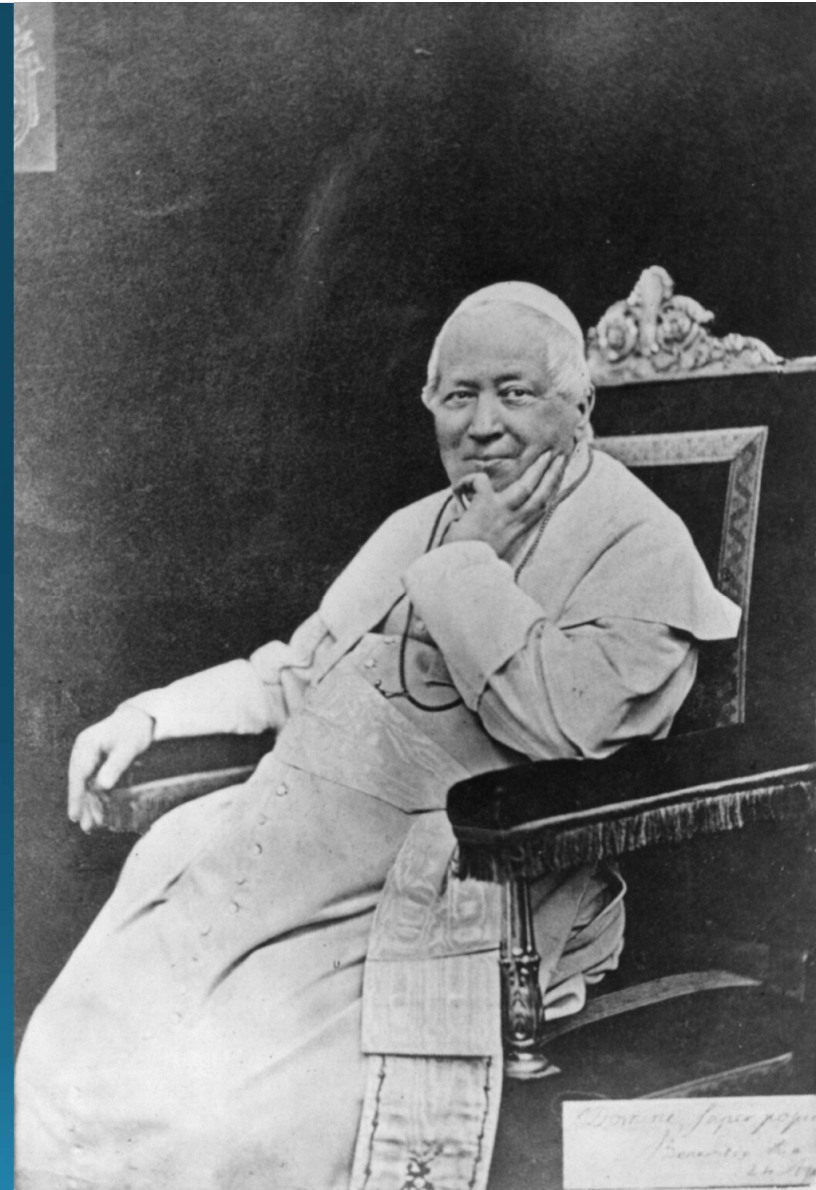
Pius IX. (1846–78)

- nárast nacionalizmu a hnutie "Risorgimento"
- **1848** útek do pevnosti Gaeta
- **1860** porážka pápežských vojsk
- **1861** vytvorenie jednotného talianskeho kráľovstva
- **1870**-■ francúzsko-pruská vojna

Pius IX. (1846–78)

- (neo-)ultramontanizmus
- Vincenzo Gioberti (1801–1852)
- Joseph de Maistre (1753–1821)
- 1854 mariánska dogma
- 1864 „*Syllabus of Errorum*“

1. vatikánsky koncil (1869–70)

- „Dei Filius“ – rozum a viera
- „Pastor Aeternus“ – pápežská neomylnosť

Lev XIII. (1878-1903)

- „Aeterni Patris“
- sociálne učenie katolíckej cirkvi
 - G. XVI. „Cum Primum“ (1832)
 - „Immortale Dei“ (1885)
 - „Plurimis“ (1888) a „Catholicae Ecclesiae“ (1890)
 - „Libertas“ (1888)
- zdroje
 - Frédéric Ozanam
 - Wilhelm Emmanuel von Ketteler
- 1. 5. 1891 (15. 5.) „Rerum novarum“
 - Matteo Liberatore

Pius X. (1903–1914)

- 1903 – *„E Supremi“*
- 1907 – *„Lamentabili Sane Exitu“*
- 1907 – *„Pascendi Dominici Gregis“*

Liberálna teológia

- **Friedrich Daniel Ernst Schleiermacher** (1768–1834)
 - 1799 „*O náboženství: Řeči ke vzdělcům mezi jeho pohrdáči*“
 - 1820-1821 „Křesťanská víra představená v souvislosti podle zásad evangelické církve“
- **Radikálna kritika evanjelií**
 - Ferdinand Christian Baur (1792—1860)
 - David Friedrich Strauss (1808—1874)
- **tübingenská škola**
 - Adolf von Harnack (1851–1930)
 - Albrecht Ritschl (1822—1889)
 - „*Die christliche Lehre von der Rechtfertigung und Versöhnung*“
- **Nábožensko-historická škola**
 - Ernst Troeltsch (1865–1923)
- interpretácia biblického učenia
- autentická podoba Ježiša Krista
- etický rozmer kresťanstva
- radikálna kritika evanjelií
- historicko-kritické skúmanie Biblie
- škola dejín náboženstva

Katolícky modernizmus

- Alfred Loisy (1857–1940)
- George Tyrrell (1861–1909)

- relativita a dejinnosť teológie
- inšpirácia protestantskou exegézou
- odmietnutie diskontinuity medzi Ježišom a cirkvou

Po 1. svetovej vojne

- Rudolf Otto (1869–1937)
- Karl Holl (1866–1926)

- Karl Barth (1886 – 1968)

- Rudolf Bultmann (1884–1976)
- Paul Tillich (1886–1965)

2. sv. vojna

- Pius XI. (1922-████)
 - „Mit brennender Sorge“
 - 1929 lateránske dohody
 - „*Casti connubi*“ (1930)
 - „*Quadragesimo Anno*“ (1931)
 - „pápež katolíckej akcie „
- Nemecké hnutie kresťanskej viery
- **Martin Niemöller** (1892–1986)
 - „Liga pastoračnej pohotovosti“
 - „Vyznávajúca cirkev“, „Barmenská deklarácia“

Pius XII (1939–58)

- „*Divino afflante spiritu*“ (1943)
- „*Humani generis*“ (1950)
- „*Munificentissimus Deus*“ (1950)

2. Vatikánský koncil (1962-1965)

- Ján XXIII - Pavol VI.
- Aggiornamento
- změna liturgie, národní jazyky, zapojení laiků
- ekumenismus

Postmoderné křesťanstvo

- spoločenstvo
- racionalita
- absolútna objektivita vedy
- rozvoj poznania a pokrok